

ПЕДАГОШКА СОВЕТОДАВНА ГРУПА
РАЗМИСЛУВАЊА ЗА ЕТВИНИНГ

Педагошките прашања во еТвининг

www.etwinning.net

Педагошките аспекти на еТвининг

Вовед

Партнерствата со друго училиште во Европа претставува вистински предизвик. Не е лесно да се најде вистинската содржина (тема) за проект базиран на заеднички тангенцијални основи; да се развијат колаборативни активности на час; да се управуваат проектните процеси; истите да се евалвираат; и да се остане мотивиран (бидејќи секогаш има „оладување“ после двократно или трикратно повторување на истите работи). Затоа, важно е да се има јасна претстава за целите и создавањето на педагошките модели соодветни за било кој еТвининг проект.

Во овој документ ќе опишеме дел од педагошките модели и прашања поврзани со еТвининг активностите, проектите и/или програмите. Ќе започнеме со модел за опишување на ситуации од наставата и учењето и ќе дадеме некои конкретни примери на проекти што можат да бидат организирани во рамките на еТвининг. Потоа ќе посочиме како еден еТвининг проект може да биде адаптиран на курикулумот; ќе се фокусираме на забавниот елемент во учењето и потоа ќе елаборираме за развојот на талентите на децата гледано низ призмата на Гарднеровата теорија за повеќе интелигенции. На крајот ќе дадеме опис на некои ИКТ алатки за поддршка на предавањето и учењето во еТвининг проектите.

Карактеристики на учењето

Улогата на наставникот е клучот во парадигмата за премин од традиционална настава и учење кон модерен начин на предавање и учење. Но улогата на ученикот исто така се менува значително. Во ова често именувано „Ново учење“ контекстот на учењето се менува, учениците се повеќе активни и одговорни за нивното учење и односот меѓу нив и наставниците исто така се менува. Ќе ги погледнеме накратко овие три димензии на предавањето и учењето.

Промена на содржините

Оценувањето и процесот на евалвација често ги насочуваат курикулумските содржини вклучувајќи што е предавано и како е предавано, националните курикулуми или суштинските цели. Така, курикулумот ги рефлектира тие цели, ги преведува во низа од активности за учење кои што во поголем дел од времето се регулирани со учебниците или од компјутерски софтвер и Веб базирани ресурси. Предноста е што наставниците можат да бидат сигурни дека ја одржале севкупната задолжителна материја и тие знаат дека ги подготвуваат учениците за испитите и стандардните тестови. Во позадината, традициите на предметот ја играат главната улога. На пример, *„Мора да ги познавате законите на Њутн пред да ги разрешите проблемите со движење на автомобили“*.

Во учењето базирано на проблеми или само-истражувачкото учење почетната точка за активностите за учење е реален проблем од животот, прашање поставено од самите студенти, Веб пребарување, специфична задача или претстава. Теоријата или информацијата што се потребни за да се реши даден проблем, да се одговори на прашање, да се исполни некоја задача или да се изврши некаква работа е достапна, може да се употреби или да се најде.

Наставникот е тука за да ги води учениците, да ги поддржува, и да им помага како обезбедувач на ресурси, знаење и мудрост.

Активни и одговорни ученици

Да бидат активни и одговорни значи дека учениците не само што го забележуваат она што им го кажува наставникот, туку тие се активно вклучени во изборот на содржините, начините на кои што ќе завршат одредена работа, планирањето, колаборацијата, и понекогаш дури и евалвацијата и повратниот одговор. На овој начин постои разлика од ученик што работи и учи сам до ученик кој што се движи од независно учење кон одговорно учење. На овој начин колаборативното учење може да биде разграничено од извршување на зададените задачи заедно со промена од кооперативно учење кон колаборативно учење. Во оваа последна фаза, целосната одговорност за колаборацијата е кај самите ученици.

Педагошкиот однос помеѓу наставникот и ученикот

Често се тврди дека во новите околии за учење улогата на наставникот ќе се промени од таа на експерт кон улога на водач. Ова е неизбежна последица од фактот што содржината на предавањето може да биде преговарана помеѓу наставникот и учениците. Но, можеби улогата на водач не е доволна. Самонасоченото и истражувачко учење бара од наставниците да бидат дел од групата што учи. Се разбира, тие како експерти имаат повеќе способности, експертиза, знаење и мудрост отколку учениците, но ако содржините и активностите не се фиксни, тие исто така можат да бидат изненадени од резултатите и пронајдоците. Тоа е доживотно учење во реална ситуација.

Може да биде од помош ако се категоризираат ситуациите од предавањата и учењето во овие три димензии на содржини, одговорност и педагошки однос. Ова категоризација може да се примени на единица од курикулумот, на одбран проект или една активност во дадена лекција. За таква единица или проект може да се постави т.н. *профил*.

Содржина			
а Строго теориски насочена, базирана на курикулумот	б Повеќе теориски насочена, базирана на курикулумот	в Повеќе практично насочена, базирана на проблеми	г Строго практично ориентирана, базирана на проблеми
Одговорност			
а Фокусирана на наставникот	б Наставникот понекогаш има ја пренесува одговорноста на учениците	в Наставникот најчесто има ја пренесува одговорноста на учениците	г Учениците имаат целосна одговорност
Педагошки однос			
а Наставникот е експерт	б Некои од активностите на наставникот се инструкторски/подучувачки	в Наставникот има инструкторска, олеснувачка и помошна улога	г Наставникот активно учествува во процесот на учење заедно со студентите

Како еТвининг може да придонесе за овој модел?

еТвининг активностите може да играат клучна улога во училиштата и за наставниците кои сакаат да воведат самонасочено и истражувачко учење во (делови од) курикулумот. Предизвикот за еТвининг професионалците е да обезбеди примери на задачи, содржини, изведби, идеи, проблеми/прашања, теми, концепти, формати и така натаму, каде претходноспомнатите аспекти може да бидат употребени. Понатаму, наставниците и училишните лидери во состав на партнерство треба да се запрашаат кои се целите на одредени проекти и кои се целите што тие сакаат да ги постигнат?

Дали тие сакаат да покријат дел од курикулумот во којшто целите на учење се во голема мера дефинирани/одредени? Во тој случај содржината на предметот го води проектот, наставникот ќе се обиде да одржи контрола на учењето и предавањето, и педагошкиот однос ќе биде повеќе експертски отколку инструкторски.

Карактеристичен профил на ситуација на предавање и учење најверојатно ќе биде следнава:

Содржина	а или б
Одговорност	а или б
Педагошки однос	а или б

Како и да е, дури и во вакви случаи целите на учењето се постигнуваат со преговарање на наставникот со учениците.

Ако целта е да студентите учат колаборативно, тогаш изборот на активности ќе биде повеќе на десната страна на табелата:

Содржина	в или г
Одговорност	в или г
Педагошки однос	б или в

Ако наставникот е навистина подготвен да учи колаборативно заедно со учениците исто како и со наставникот од другата земја, тогаш имаме околина на учење што ќе биде сместена на крајната десна страна на табелата:

Содржина	г
Одговорност	в или г
Педагошки однос	г

Некои примери

За илустрација на претходното ќе посочиме на неколку примери на можни партнерски проекти со нивно обележување според димензиите во табелата.

Учење јазици (учење на партнерскиот јазик или трет јазик)

Главна област на акција	Јазична размена во реална животна ситуација
Област на курикулумот	Модерни јазици
Целни групи	Повеќе од 10 студенти
Како	Тандем и/или групни активности кои се совпаѓаат со курикулумот
Средства на комуникација	Емаил (електронска пошта), форум, системи за инстант пораки, видеоконференција
Период	Според планот но најмалку едно полугодие, со седмични размени
Европска димензија	Меѓусебно разбирање, учење и подобрување на странски јазик
Предизвик	Учениците чиј мајчин јазик е еден меѓународно користен јазик (светски јазик) на проектот немаат никаква придобивка
Идеја	Размена на идеи на одредена тема или само кореспонденција за семејниот живот и споредба на културните разлики
Резултат	Може да биде заеднички производ, но не е задолжително
Што е можно поедноставно	Во групи по двајца се праќаат емаил пораки за неодамнешни актуелни теми

Предавањето и учењето можат да бидат водени од курикулумот (Содржина **а** или **б**), но истовремено одговорноста да биде водена од учениците (Одговорност **в**), а наставникот да врши инструкција во целиот процес (Педагошки однос **г**).

Разбирање за животната околина / Проекти за одржлив развој

Главна област на акција	Практични акции во реалниот живот, размена и дискутирање на резултатите виртуелно (мерења, набљудување, анализирање)
Област на курикулумот	Предмети поврзани со проучувањата на животната околина
Целни групи	Било која
Како	Групни активности што се совпаѓаат со курикулумот
Средства на комуникација	Електронска пошта, форум, систем за инстант пораки, видеоконференција, заеднички работни платформи, видео, дигитални фотографии, креирање на веб страници итн.
Период	Зависно од конкретните активности (3-12 месеци)
Европска димензија	Заедничка работа во меѓународни тимови и размена на идеи
Предизвик	Еднаков ангажман е потребен, придржување до поставените временски рамки
Идеја	Меѓународните тимови може да ги вршат анализите на податоците
Резултат	Анализирани податоци, студија, статија во весник итн.
Што е можно поедноставно	Редовно мерење, забележување и размена на климатските податоци

Предавањето и учењето може да бидат повеќе или помалку водени од курикулумот (Содржина **б** или **в**), одговорноста ќе биде повеќе на наставникот поради пропишаното собирање на податоци (Одговорност **б**) и наставникот може да биде експерт или инструктор во процесот (Педагошки однос **б**).

Креативно пишување (заеднички или трет јазик)

Главна област на акција	Кооперативно пишување на литературно дело
Област на курикулумот	Мајчин јазик/литература или модерен јазик
Целни групи	Над 10 години возраст
Како	Групни активности
Средства на комуникација	Електронска пошта, форум, заеднички работни платформи, Википедија итн.
Период	1-3 месеци + планирање, еднаков број на размени
Европска димензија	Меѓусебно разбирање
Предизвик	Придржување до временските рамки
Идеја	Употреба на веб сајтови за креативно пишување
Резултат	Приказна, игра, филм, роман, краток расказ, итн.
Што е можно поедноставно	Двете групи почнуваат своја приказна, а потоа секоја група ја довршува приказната на другата

Предавањето и учењето треба да бидат што е можно послободни (Содржина **в** или **г**), одговорноста ќе биде повеќе на учениците исто како и вештината што треба да се развие (Одговорност **в** или **г**), а наставникот да биде инструктор и соученик (Педагошки однос **в** или **г**).

Библиотечен проект

Главна област на акција	Читање и разменување на идеи
Област на курикулумот	Литература
Целни групи	Над 14
Како	Со кружок на заинтересирани студенти
Средства на комуникација	Електронска пошта, форум, Википедиа или други веб страници со прегледи на литературни дела
Период	2-10 месеци + планирање
Европска димензија	Спознавање на партнерската литература и начинот на размислување
Предизвик	Ограничени јазични вештини, попогодено за проект со заеднички јазик
Идеја	Најмалку по едно литературно дело од двете земји за двата партнери
Резултат	Заеднички зборник од читањето
Што е можно поедноставно	Два кратки раскази + 10 едноставни прашања за секој од нив

Предавањето и читањето можат да бидат повеќе или помалку водени од проблемот (Содржина **в** или **г**), одговорноста ќе биде поделена помеѓу наставникот и учениците (Одговорност **б** или **в**), а наставниците може да се однесуваат како експерти, но и како инструктори и како ученици (Педагошки однос **а-г**).

Сложување со курикулумот

Колку и да се дава повеќе слобода и избор на ситуации на предавање и учење со цел да се постигнат нивните цели, наставниците најмногу ќе се обидуваат да ги сложат и интегрираат нивните педагошки активности со курикулумот и културата на училиштето. Аргумент за ова е тоа дека училишните активности кои што не се во директна важност на курикулумот ќе бидат лесно заборавени и занемарени кога ќе има притисок од испрашување или од исполнување на курикулумот пред крајот на училишната година. Затоа секое планирање од страна на наставникот на било каква иницијална еТвининг активност треба да осигури дека контекстот на активноста има некое директно значење на прво место за курикулумот. Откако ќе се воспостави дијалог и врска помеѓу студентите и наставникот тогаш неформалната размена може добро да продолжи.

За една почетна курикулум поврзана еТвининг активност постојат бројни прашања што треба да се земат во предвид:

- Кои ќе бидат придобивките за мојот клас во овој предмет ако колаборираме со училиште од друга земја?
- Дали еТвининг може да направи промена и зошто?
- Како пристапот до друг извор на информација ќе се додаде на знаењето и разбирање на учениците?
- На кој начин тоа ќе ги мотивира учениците?

- Како тоа се споредува со другите ресурси што ги имаме на располагање?
- Какви ИКТ алатки ми се потребни и дали ќе ми бидат достапни во одредени термини?
- Како ќе го подготвам класот за да добие повеќе од еТвининг активностите?
- Колку долго овој дел од активноста трае и кои се активностите што ќе следат?

Напредното планирање потребно е да се одржи заедно со училиштето-партнер: двете училишта ќе треба да ги синхронизираат планирањата на курикулумите околу темите и наставниците ќе треба да одлучат за иницијалната активност што ќе ги охрабри учениците за взаемно дејствуваат.

Секако студентите ќе учат од веродостојни извори и ќе добијат повеќе реални и точни податоци отколку податоци од втора рака од книги или од интернет. На пример, на часовите по историја учениците можат да учат за искуството од историските настани од друга перспектива; студентите во секоја од земјите може да ги интервјуираат своите родители и да ги споредат своите приказни. Потоа можат да подготват презентација која ги споредува и дава контрасти на двете искуства и дискутираат зошто емпатијата и автентичните доказни ресурси се толку важни за разбирање.

Во математика темите за односи и проценти може да бидат предавани со споредување на трошоците на живеење во секоја од земјите, на пример за храна и патување. Во продолжение податоците може да бидат соберени и графичките прикажани со споредување на особините или искуството на студентите во класот за некои хипотези што се тестираат. Дали италијанските деца се повеќе со кафеави очи во однос на шпанските? Дали холандските ученици се највисоки во Европа? Дали децата во Франција гледаат телевизија повеќе во однос децата во Португалија?

Во предметот по ликовна уметност учениците можат да нацртаат половина од сликата и потоа да остават на учениците од училиштето партнер да ја довршат, или можат да испратат сопствена дигитална слика со отстранета позадина и учениците што ќе ја добијат можат да ја комплетираат позадината со едитирање на дигиталната фотографија или со поставување на прашање преку електронска пошта или систем за инстант пораки.

Сите овие активности ќе имаат значење за курикулумот додека истовремено ќе го подобри разбирањето на културата и вредностите на луѓето од другата земја.

Забава и уживање

На што се однесуваат „забава“ и „уживање“? Забавата е извор на задоволство и уживање. Дури и сериозните или „суви“ вештини или теми можат да бидат направени да бидат забавни и да бидат презентирани на привлечен начин.

Уживањето, како и да е, е повеќе. Тоа вклучува активно учество. Според Михали Чикшентмихали, еден момент на уживање се разликува од остатокот на животот. Кога луѓето уживаат без разлика што прават, тие може да имаат „проточно искуство“ и се чувствуваат како

да се носени од таа струја. Ова искуство се јавува при играње игри или спортување, читање на книги или играње со други ученици. Овие забавни моменти изгледа се постојан чин во целото човештво и може да водат кон длабоко задоволство.

Клучот кон оваа состојба на проток и момент на целосно уживање е мотивацијата. Проблемите на учењето на студентите не секогаш може да се препишат на когнитивни причини туку може да се појават од фактот дека тие не се мотивирани да учат. Наставниците кои што ја разбираат оваа состојба имаат голем потенцијал да влијаат на учениците да сакаат да учат и да го претворат процесот на учење во „проточно искуство“. Ова е моментот кога започнува доживотното и само-придвиженото учење започнува.

Педагошки последици

Употреба на мотивацијата за подобрување на желбата за учење

Мотивацијата се разликува според надворешните и природните (вродените) фактори. Надворешната мотивација може да се предизвика со правила или придобивки на работата на некоја активност. Природната мотивација, од друга страна, се однесува на задоволството од самото учење. И двата аспекти потребно е да бидат високо продуктивни.

Надворешни мотиватори може да бидат планови, било каков вид на придобивки, буџети, статус, бонуси итн. Во образованието, потребно е да им се објасни на учениците кои придобивките што се произлегуваат од читањето, пишувањето, пресметките итн. Овие аспекти мора да бидат реални и јасно пренесени заедно со сите предности и мани. Така, за да се употребат надворешните мотиватори на ефикасен начин, училиштата и наставниците може да проценат кои надворешни мотиватори ги имаат и како тие можат да бидат употребени за мотивирање на учениците.

Природна мотивација се однесува на „работење на самата активности“, т.е. да се избере активност поради нејзиниот интерес, фасцинантност или возбуда или бидејќи ветува откривање на нешто ново. Да помага да се направат учениците свесни за тоа колку учењето може да биде забавно. Овој аспект на мотивацијата е полесно да се постигне бидејќи наставниците може да бидат во состојба да ја контролираат и да најдат поефикасен и конзистентен начин за да им овозможат учениците самите да ги најдат, употребат и подобрат своите способности. Она што го бара природната мотивација е чувствителност и интелигенција.

Кога студентите се забавуваат? Кога тие се главни, кога привлекуваат внимание, кога тие се прикажуваат самите, кога со напредувањето тие градат работи, кога тие можат да ја преземат одговорноста, кога тие ги постигнуваат целите и се изненадуваат самите од нивната брилијантност. Но како ова состојба на уживање може да се постигне?

Природната мотивација е внатрешна и не може да се наметне од надвор. Учениците избираат да бидат мотивирани и само тие можат да изберат. Со референца кон Михали Чикшентмихали, Бернард Дековен ги предлага следните клучни особини кои што можат да помогнат да се карактеризира состојбата на проток и длабока забава и уживање:

- Јасни цели и јасен и конструктивен повратен одговор;
- Предизвикувачка активност што бара вештини;
- Соединување на акцијата и сознанието;
- Концентрација на задачата од блиску;
- Губење на самосознанието (дека нешто друго наоколу се случува);
- Временска трансформација.

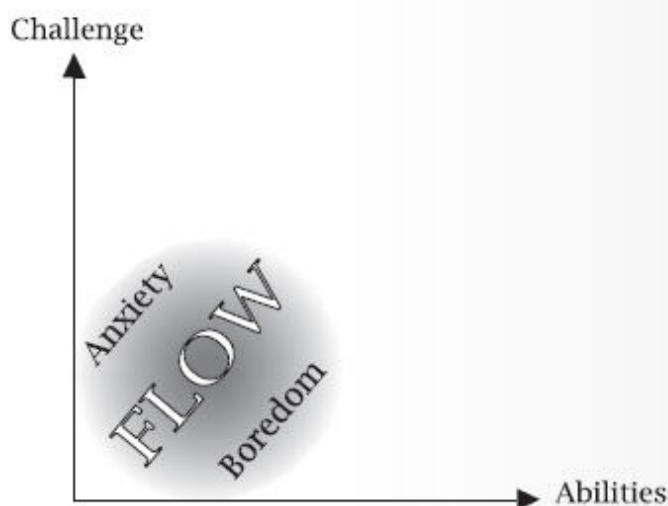
Јасните цели им даваат насока на учениците, им дава простор во кој што тие работат и им помага да го контролираат нивниот успех. Затоа, целите мора да бидат јасни и разбирливи колку што е можно за сите учениците. Најдобро е да се развијат целите и програмата или проектниот план заедно така што сите ученици ќе се почувствуваат вклучени и сериозно ќе ја разберат целта. Целите треба да бидат дефинирани како разбирливи предизвици и тие треба да бидат во пишана форма и видливи за сите.

Јасен и конструктивен повратен одговор за време на учењето е потребен за да ги направи учениците свесни за своето однесување, нивната комуникација или начинот на работа и решавање на проблемите. Како инструктори и модератори, наставниците може да им помогнат на учениците да разберат различни начини на комуницирање (пренесување) и решавање на проблемите итн. Конструктивниот и јасен повратен одговор е и позитивен и негативен за студентските напори. Способностите, добро изведените активности исто како и напредокот треба да бидат признаени за да се охрабрат учениците да продолжат или да се обидат да најдат и други решенија. Затоа, повратниот одговор треба да биде отворен, поврзан на дадената ситуација и треба секогаш да биде формулиран како опсервација. Со тоа, на студентите им се дава можност да напредуваат и понатаму да ги развиваат своите вештини.

Активност-предизвик која што бара вештини е предуслов за уживање. Состојба на проток се појавува само кога сите од нашите способности се предизвикани на соодветен начин. Кога предизвикот е поголем од нашите способности, се појавуваат немир и стрес. Кога предизвикот е под нашите способности, резултатот ќе биде досада (види ја сликата подолу). Следствено, кога учениците „се во проток“, тие постигнуваат највисоко ниво на задоволство, продуктивност и со тоа и уживање. Во овој случај, задачите стануваат забавни и исплатливи по себе.

За да се најдат проточни активности, неопходно е да се разберат целите и желбите на учениците и истите да се вградат во педагошките цели. Активностите треба да им овозможат на учениците да ги комбинираат нивните интереси со учењето. Понатаму, учениците треба да бидат слободни да го изберат начинот на кој што ќе работат и наставниците треба да им дадат слобода да преземат контрола врз нивното учење. Низ процесот на учење, тимската работа може да помогне да се креира знаење и поддршка за самите ученици. Учениците може да се претворат во „експерт“ или „ментори“ во еден или друг предмет во нивниот или во друг клас. Исто така, практичните заедници се терен каде учениците може да ги подберат нивното знаење со добивање нови искуства преку меѓусебната интеракција.¹

¹ Сликата е превземена од Bernard Dekoven, 2000, http://www.3m.com/meetingnetwork/articles_advice/bernie/00-10.html. Исто така погледнете: Deep Fun, Bernie Dekoven, <http://deepfun.com>

The merging of action and awareness

Учениците можат најдобро да учат во реални и автентични ситуации. Со учење преку работа тие разбираат што е целта на нивната активност и учење. Една можност може да бидат конкретни примери и „приказни“ земени од реалниот живот. Искуството на учениците е богат извор за тоа. Исто така, работата со луѓе надвор од училиштето, како на пример родители, организации, компании или други училишта може да помогне да се направат целите на учењето по автентични, реални и убедливи.

Последица од јасните цели, активностите во кои има предизвик и повратниот одговор е тоа што учениците се ангажирани и активни па активноста и свеста се соединуваат. Тие се фокусираат на задачите и предизвикот, и го даваат максимумот од своите можности. Во вакви ситуации, тие се толку зафатени што ја губат само-свеста и времето им одминува без тие да забележат.

“Ова се карактеристиките на вродено/природно мотивираните ученици:

1. Тие избираат да имаат позитивен пристап и став;
2. Тие се свесни колку внимание посветуваат на темите и тие го контролираат тоа;
3. Тие знаат дека можат да бидат мотивирани со набљудување на други интереси во темите;
4. Тие учат од досада;
5. Тие имаат отворени умови;
6. Тие веруваат дека учењето е корисно и
7. Тие се возбудени од можностите на натпреварувањето.

Кога луѓето се природно мотивирани тие уживаат во учењето. Тие најверојатно ќе успеат во било која задача што ќе ја добијат. Тие потешко се обесхрабруваат. Тие работат напорно, подолго и поефективно. Тие сакаат предизвици.”^{2 3}

Како еТвининг може да придонесе за забава и уживање?

Како што претходно кажавме, забавата и уживањето главно произлегува од активности што се предизвик и што бара вештини. Учењето заедно со друго училиште и други ученици од друга земја е возбудливо само по себе бидејќи се е ново и различно. И кога се интегрира еТвининг во курикулумот, учениците учат еден со друг и еден од друг. Тоа е исто така нешто ново. Уште повеќе, „Учениците во миг знаат зошто ја работат задачата што ја работат“ (Michael Gros, наставник во основно училиште, Сарлус, Германија).

Кога наставниците ја користат оваа идеја и го спроведуваат еТвининг во нивните лекции, тие автоматски креираат потенцијал за автентични ситуации за учење. Со еТвининг, учениците се ставени во реална работна ситуација; тие имаат конкретна цел, конкретен предмет, конкретни задачи и „надворешни“ партнери со кои тие работат заедно на една иста цел и предмет. Исто така важно е да се работи професионално како што е опишано претходно со јасни цели, проектни планови, интересни и возбудливо теми, тимска работа, повратни одговори итн. И најважно е учениците самите да се вклучат во секој чекор за да се почувствуваат како дел од проектот и одговорни за она што го работат. Секој ученик има своја улога и е важен за одреден еТвининг проект. Во некои случаи тоа може да биде толку пријатно што еТвининг наставниците имаат известено дека учениците го продолжуваат контактот и пишуваат електронски пораки на своите другари во странство.

Еден природен мотиватор, што е многу важен за учениците, е употребата на медиумите. Имагинацијата и можноста да се комуницира виртуелно преку стотитици или илјадници километри со луѓето во странство е фасцинантно и ги возбудува учениците. И многу ученици комуницираат преку електронска пошта, видео конференции, веб сајтови итн.

---

² Make Learning Fun од Jon Jenkins и Gerrit Visse, <http://www.imaginal.nl/learningFun.htm>

³ Други референци:

- Beyond Boredom and Anxiety (Jossey-Bass, 1975, 200)
- Flow (HarperCollins, 1991)
- “When Students Do Not Feel Motivated for Literacy Learning: How a Responsive Classroom Culture Helps”, http://curry.edschool.virginia.edu/go/clic/nrrc/rspon_r8.html
- Center for Coaching and Mentoring, “Internet Survey Results: Is Work Fun Anymore?”, <http://www.coachingandmentoring.com/funsurvey.html>
- Penny Oldfather, University of Georgia, “When Students do Not Feel Motivated for Literacy Learning: How a Responsive Classroom Culture Helps”, http://curry.edschool.virginia.edu/go/clic/nrrc/rspon_r8.html

Развој на талентите на учениците

Еден од главните предизвици во парадигмата за поместување од традиционалното учење и настава е прашањето за персонализирано учење. Образованието – дури и масовното образование – треба да одговори на барањата на сите ученици за нивните стилови на учење, методи на учење, интереси и таленти. Има повеќе истражувачки проекти и државни програми за поддршка на помалку способните и надарени деца, оние кои што требаат „повеќе“ персонализација, повеќе внимание со цел да се развијат нивните вештини и способности.

Во минатото, програмите за помош на талентираните и надарени студенти беа базирани на идејата за нивно обезбедување со повеќе информација, повеќе материјали и можеби повеќе активности со цел да се осигури дека тие ќе стекнат повеќе знаење. Во многу земји сите или некои од „седумте флексибилно водени образовни опции“⁴ им помагаат брзо да се развијат: порано запишување во училиште, прескокнување на учебни години, напредни курсеви, договорени курсеви, континуиран напредок во нивните редовни паралелки, паралелно запишување во напредни паралелки, и бодување по завршено испитување.

Во последно време, посебно внимание беше посветено на социјалниот и емоционалниот развој на талентирани учениците. Тие често се истакнуваат со нивните социјални вештини: многу од нив стануваат лидери во нивните заедници и се исклучително способни да пренесат концептите. Истовремено, многу од нив често имаат силно академско, но скромно социјално разбирање за себе. Нивниот интелектуален, емоционален и физички развој често се неурамнотежени. Повеќето од нив биле образовани без посебно внимание и тие често се доведуваат самите во непријатни ситуации во врска со размислувањата на нивните врсници или ставовите на наставниците.

Тие често имаат измешани емоции или се несреќни во врска со нивниот талент, бидејќи не можат да се вклопат во групата на обични студенти и тоа може да ги води кон сокривање на нивниот талент и способности со цел да бидат прифатени од другите. „Талентираните студенти често даваат резултати под нивните можности, се чувствуваат отуѓени, можат да бидат жртви на нивниот перфекционизам, самокритика и чувствителност; можат да направат проблеми во класот со станување одметници, едностранци, со чувствуваат здодевно, итн.“⁵

Во голема мера, потребите на надарените и талентираните ученици не се различни од оние на другите ученици. Тие ги минуваат истите фази од развојот, тие се соочуваат скоро со истите проблеми, но овие фази се пократки или се случуваат порано; или проблемите можат да имаат поголем ефект на нив. Отсекогаш беше очигледно дека талентираните ученици ги избираат нивните другари или партнери од својата „ментална“ возраст, наместо од нивната временска возраст. Посебно, нивните социјални вештини се развиваат побрзо и поуспешно кога тие имаат можност да дејствуваат взаемно со нивните „соодветни врсници“ за прашања кои се од нивен заеднички интерес. Исто така се тврди дека специјалните програми ги подобруваат нивната самопочит, а истражувањата покажуваат дека адолесценцијата е развојно најсоодветен период за проширување на хоризонтите за социјална интеракција.⁶

Слика 2. eТвининг камп, Април 2006

⁴ ERIC Установа за образование со посебни потреби и надареност, <http://ericec.org/digest/e527.html>

⁵ Надарени и талентирани студенти: Исполнување на нивните потреби во училиштата во Нов Зеланд, http://tki.org.nz/r/gifted/handbook/stage1/char_challenges_1.php

⁶ Linda Kreger: Унапредување на позитивен општествен развој, Развоен центар за надарени, Колорадо, <http://www.gifteddevelopment.com/Articles/Promoting%20Positive.htm>

Образование базирано на компетенции

Како и да е, нема општо прифатени клучни способности и вештини ОЕЦД проектот „Дефинирање и избор на клучните способности“ (DeSeCo) е добро познат и нашироко користен во дефинирањето на тоа што образованието треба да развива со цел да ги подготви новите генерации за живот и доживотно учење. Три категории беа поставени со под-способности: користење на алатки интерактивно, соработка во хетерогени, автономна активност.

Социјални вештини и способности

Како и да е, погорнава листа дури и во нејзината детализирана верзија не покажува експлицитно кои се тие социјални вештини и способности. Може да претпоставиме дека социјалните способности се најцелосните способности во човечкиот живот, за талентираните и надарените ученици може да биде исклучително лесно и тешко да ги владеат тие вештини што се вградени во тој состав. Социјалните способности се однесуваат на општествените, емоционалните и когнитивните вештини и однесување што на децата им требаат за успешно општествено прилагодување.

Естетски способности, уметничка надареност

Ништо не може да биде применето во оваа категорија директно од DeSeCo листата. Естетските способности во основа се однесуваат на две работи: способноста да се разбере уметноста и естетските димензии на секојдневниот живот како што е културата на уредувањето на околината каде живееме и начинот на кој што се облекуваме. Другата компонента е креативноста –

способноста да се креираат работи со естетска вредност. Во исклучително случаи произлегува дека тоа е надареност со уметнички талент. Скоро секое дете наоѓа задоволство во создавање на „убави работи“, цртање и сликање, пеење и играње, итн. во нивните рани години.

Вештини за учење, стилови на учење, 8-те интелигенции од Гарднер⁷

Хауард Гарднер формулирал листа од седум (подоцна осум) интелигенции. Првите две биле типично евалвирани во училиштата; следните три се обично поврзани со уметностите; и последните две се она што Гарднер го нарекол „персонална интелигенција“.

Јазичната интелигенција ни овозможува да ги пренесеме нашите мисли во зборување и пишување, да ја разбереме пораката во говорен или пишуван текст, ни помага да учиме странски јазици. Оваа интелигенција е средство за запомнување на информацијата. Професии што барат висока јазична интелигенција, меѓу другите, се писателите, поетите, адвокатите, претставници за јавност. „Од многу рана возраст ние сме охрабрувани да ја развиеме вештината/уметноста на комуницирањето. Дури и ако не се сметаме себеси дека сме посебно талентирани, ние имаме научено доволно за да комуницираме прилично успешно со другите. Како и да е, постојат индивидуи кои ги имаат развиено своите јазични вештини до ниво кое претставува уметност. Тие имаат способност да пишуваат и/или читаат течно, користејќи широк вокабулар/речник за да го изразат точното значење на она што сакаат да го соопштат и тие можат да зборуваат мелодично со промена на интонацијата и ритмот на звукот за да изразат чувства и го помогнат меморирањето.“⁸

Логичко-математичка интелигенција го помага анализирањето и решавањето на проблемите. Се појавува во размислувањето логички и е добра во математичките вештини. Луѓето со логичко-математичка интелигенција се добри во истражувањето на научните принципи. Тие можат да извлечат логички заклучоци и да ги видат шаблоните епозади работите и акциите. Оние што се надерени со ваквиот вид на интелигенција често избираат кариера во науката. „Некои индивидуи се способни да учат за се употребувајќи ги своите логички вештини. Тие можат да пресметуваат и да изработуваат релации и врски помеѓу поединостите. Тие уживаат во менталните предизвици преку барање решенија за логичните, апстрактните и математичките проблеми и имаат добро дедуктивно резонирање. На пониско ниво тие може да се истакнат во игрите вклучувајќи вештини и стратегии како во шахот или компјутерските борбени игри.“⁹

⁷ <http://www.infed.org/thinkers/gardner.htm>

- Gardner, H. (1975) *The Shattered Mind*, New York: Knopf.
- Gardner, H., Csikszentmihalyi, M. and Damon, W. (2001) *Good Work: Where Excellence and Ethics Meet*, New York: Basic Books.
- Gardner, H., Hatch, T. (1989) Multiple intelligences go to school: Educational implications of the theory of multiple intelligences. *Educational Researcher*, 18(8), 4-9.
- Hatch, T. and Gardner, H. (1993) Finding cognition in the classroom: an expanded view of human intelligence in Salomon, G. (ed.) *Distributed Cognitions. Psychological and Educational Considerations*, Cambridge: Cambridge University Press.

⁸ Inspiring Breakthrough: http://www.inspiring-breakthrough.co.uk/learning_styles/kinaesthetic-learning.htm

⁹ Inspiring Breakthrough, како во фуснота 6

Музичката интелигенција вклучува вештини во изведба, компонирање и проценување на музичките шаблони. Таа го опфаќа капацитетот да се препознаат и компонираат музички октави, тонови и ритми. Според Хауард Гарднер музичката интелигенција оди во скоро структурна паралела со јазичната интелигенција. „Музиката е многу помоќно средство за учење отколку што луѓето проценуваат и затоа е важно за сите нас музичката уметност да се вгради во нашите животи до одреден степен. Музичката интелигенција е повеќе од само способност за музика по себе – таа е поширока, опфаќајќи способност за ритам и шаблони од звуци. Постојат одредени индивидуи кои имаат прекрасна природна способност за да бидат креативни со било која рима, ритам или звук. Исто така, некои култури, особено афричката, каде оваа интелигенција е очигледно во поширок размер отколку кај другите култури.“¹⁰

Телесно-кинетичка интелигенција ни овозможува да ги решаваме проблемите со нашето тело и да го употребиме нашето за да искажеме идеи. Овој тип на интелигенција значи добра координација на движењата. Според Хауард Гарднер менталните и психичките активности се взаемно поврзани. „Некои луѓе екстремно лесно го наоѓаат она што треба да го научат кога ти се вклучени во некои форми на физичка активност и тоа подобро отколку кога само седат мирни. Тие можат да бидат многу вешти со нивните раце, или може да бидат физички вешти со употреба на нивното цело тело. Во двата случаи, овие индивидуи можат да ги прилагодат своите физички способности на различни кинетички предизвици. Во одредена мера, западната култура повеќе ја гледа оваа физичка интелигенција како помалку вредна од другите – како и да е, јасно е дека сите ние повеќе сакаме нашиот хирург да се истакнува во оваа интелигенција.“¹¹

Просторна интелигенција го вклучува потенцијалот да се препознаат и употребат шеми на широк и потесен простор. „Некои луѓе се надарени со способност да го визуализираат околниот свет со голема прецизност. Тие се способни да размислуваат во три-димензионални услови и можат да реконструираат идеја во работен визуелен модел кој што може исто така да го адаптираат и преработат таков модел пред било каква физичка изведба. Таквите индивидуи имаат извонредна способност да креираат ментална мапа на нова територија обезбедувајќи силно чувство на просторна свесност за тоа каде се позиционирани во однос на светот околу нив. Ако имате визуелно-просторна интелигенција, тогаш е многу веројатно дека сте добри во уметност или занаети, вклучувајќи и дизајнерска работа. Може да имате способност за архитектонски дизајн, или да бидете одличен читач на карти кој може да создаде слика на околниот предел врз основа на информација од мапа/карта. Вие веројатно ќе ги сфатите дијаграмите или графиконите како корисен начин за земање во предвид на информациите. Често е лесно да се препознае некој со визуелна просторна интелигенција, бидејќи тие луѓе лесно се ориентираат и визуелно ја подредуваат новата информација“.¹²

Интерперсонална интелигенција: се однесува на капацитетот да се разбере намерите, мотивите и желбите на другите луѓе. Тоа им дозволува на луѓето да работат ефективно со другите. Наставниците, продавачите, верските и политичките лидери и советниците на сите нив им е потребна добро развиена интерперсонална интелигенција. „Некои луѓе имаат супериорна способност да воспостават врска со другите брзо и лесно, создавајќи кај нив чувство на спокојство. Тие се способни да ги читаат реакциите и нагласувањата на другите луѓе. Способноста да комуницираат на овој начин е неопходна човечка интелигенција. Секој од нас е веќе опремен со вештини да ја прикаже таа интелигенција. Навистина, ние без сомнение поддржуваме колега или учиме вештина до некоја момент во нашиот живот, или можеби ние едноставно практикуваме добро родителство. Како и да е, не сите не сме неопходно убедени во ефективна интеракција со другите во фамилијарни, обични или работни услови – за разлика од

¹⁰ Inspiring Breakthrough, како во фуснота 6

¹¹ Inspiring Breakthrough, како во фуснота 6

¹² Inspiring Breakthrough, како во фуснота 6

оние со силна интерперсонална интелигенција. Интерперсоналната интелигенција може да биде дефинирана како способност да се препознаат разликите помеѓу другите луѓе да се препознаат нивните ликови и гласови; да се реагира соодветно на нивните потреби, да се разберат нивните мотиви, чувства и расположенија и да се цени нивната перспектива со чувствителност и емпатија“.

Интраперсонална интелигенција изискува капацитет за да се разбереме самите себеси, да ги цениме нашите чувства, стравови и мотиви. Во Хауард Гарднеровите гледишта таа вклучува ефективни работни модели и способност да се употреби таква информација за да се управува со нашите животи. Многу малку од нас се учени за важноста за развивање на интраперсоналните вештини за способноста да се изразува и надгледува нашиот сопствен напредок, мисли и чувства, предности и слабости. Навистина, образованието има сопствени тестови кои што треба да ги следиме и да ги поминеме. Оние малку што поседуваат интраперсонална интелигенција ја имаат стекнато со пројавување на интерес за нивната способност да ја контролираат сопствената судбина. Хауард Гарднер, во својата книга „Рамките на умот“ ја дефинира интраперсоналната интелигенција како чувствителност кон сопствените чувства, нашите желби и стравови, нашето лично минато, свесност за нашите предности и слабости, планови и цели.¹³

Природонаучната интелигенција е способност да се препознаат културните артефакти како што се автомобили и слично. Некои луѓе од рана возраст се екстремно добри во препознавањето и подредување на артефактите. На пример, знаеме дека децата што се на три или четиригодишна возраст се подобри во препознавањето на диносаурусите од повеќето возрасни. Хауард Гарднер го препознава Чарлс Дарвин како пример за некој што го поседува овој тип на интелигенција. Природонаучната интелигенција овозможува човечките суштества да препознаат, категоризираат и да нацртаат одредени својства на околината. Ова ги соединува описот на главната способност и карактеризирањето на улога што многу култури ја вреднуваат. Тоа исто така е способност да се прави разлика помеѓу живите суштества (растенија, животни) и чувствителност на други својства на природниот свет (облаци, карпи, релјефи). Оваа способност јасно била од вредност во нашето еволуциско минато како ловци, собирачи и фармери; тоа продолжува да биде главна во такви улоги како ботаничар или готвач.¹⁴

Педагошките последици

Како одговор на теоријата на Гарднер многу наставници па дури и училишта или цели образовни системи го сменија нивниот поглед на учењето. Тие прифатија дека сите ние учиме различно и тој факт мора да има влијание на образованието. Исто така е очигледно дека обуката на првите две интелигенции како што училиштата обично ја спроведуваат не е доволна, бидејќи сите интелигенции се потребни за квалитетно живеење, и бидејќи познавањето на тоа како ние учиме може понатаму да го подобри учењето. Тоа е применливо и за повеќе и за помалку талентираните. Како што Гарднер напишал во неговите подоцнежни трудови и студии, на учениците мора да им биде дадена можност за работат на одредени теми и задачи во длабочина, во детали наместо да се има широк преглед на се во еден циркуларен систем¹⁵. Како и да е, дури и во тој случај постои критицизам на овие идеи, оние училишта и образовни

¹³ Inspiring Breakthrough, како во фуснота 6

¹⁴ Inspiring Breakthrough, како во фуснота 6

¹⁵ Необразуван ум, Преработена интелигенција, и Дисциплиниран ум

системи што се изградени на неговите идеи постигнале успех во личниот развој како и во стандардизирани тестови.

Ние сме родени со одредени видови на интелигенции; ние сме подобри во некои работи отколку во други. Во нашите развојни фази тие интелигенции не се развиваат паралелно: некои наши интелигенции може да бидат претходници додека другите заостануваат назад. Сите тие може да бидат подобрени, но знаејќи каде се нашите оригинални предности можеме да си помогнеме да учиме подобро и да ги владееме нашите вистински таленти.

Како еТвининг може да придонесе за развој на талентите?

Сите идеи подолу се однесуваат на оние на кои им треба некаков развој во овие области или на оние кои се исклучително добри во задачите што беа споменати. Важно е да се биде свесен и да се разбере зошто тие избираат или им биле дадени одредени задачи. Препорачливо е да се разговара со учениците за нивните стилови на учење и заедно со нив да се изгради личен развоен план што е применлив на нивната личност и стилови на учење.

Социјално талентирани ученици

Ученици што имаат јазична интелигенција треба да добиваат комуникациски задачи и задолженија во еТвининг проектите. Тие можат да истражуваат преку Интернет или во библиотека, можат да раководат со изработката на заеднички дигитален весник, или да држат водечки позиции во групната работа. Оние што се срамежливи во личните контакти можат да се подобрат преку дигиталната комуникација.

Студентите со логичко-математичка интелигенција би требало да бидат среќни во ситуации со решавање на проблеми или кога треба логички да размислуваат кога нешто се работи. Тие се навистина добри во планирањето.

Студентите со интерперсонална интелигенција се во вистинска предност што понатаму може да развиена во (меѓународните) проекти и тоа ќе има дополнителна вредност за групната работа. Талентирани студенти што имаат интерперсонална интелигенција можат да добијат водечка улога во групната работа; тие може да ја организираат распределбата на работата, можат да бидат одговорни за почитување на временските рокови, или може да работат на чувствителни прашања како што е да влијаат на членовите на групата за да ја подобрат нивната работа, итн.

Ученици со естетски таленти

Учениците со лингвистичка интелигенција може да придонесат во пишувањето на проектите или можат да пишуваат пошироки проекти. На овој начин тие понатаму ги подобруваат нивните сопствени вештини и зголемуваат нивото на групен ефект. Тие исто така можат да бидат добри во преработки во сегменти од пишани дела.

Оние што имаат логичко-математичка интелигенција и естетски таленти истовремено, можат да креираат естетски визуелни структури и логички игри и загатки = можеби и во дигитален формат. Тие можат да бидат добри и во програмирање. Тие можеби сакаат задачи за изработка на дијаграм за работа на даден проект и при тоа тие најверојатно ќе имаат нови идеи.

Ученикот со музичка интелигенција може да придонесе во меѓународните претстави каде што во фокусот е музиката или неговиот наставник може да подготви за соработка на музичкиот дел од проектот. Тие ученици може да бидат добри во составувањето на квизови со употреба звуци од музички инструменти или цитати од делови на драми, поезија и уметност. Тие може да дизајнираат квиз за познати личности, птичји песни или животински звуци; или тие лесно може да решаваат квизови и други слични вежби, да компонираат ритми или дигитална музика што потоа може да се употреби како работна рамка проектот.

Учениците во оваа категорија што имаат кинетичка интелигенција се веројатно среќни со задачи што вклучуваат танц, драма или било кој тип на глума. Тие се обично добри за уметнички ракотворби, како на пример дрворез, ткаење или грнчарство. Во еден еТвининг проект тие можеби ќе сакаат да пробаат програми за дигитално дизајнирање или пак нивната уметничка работа да биде снимена дигитално.

Овие студенти што имаат визуелно-просторна интелигенција се добри во подготвувањето на визуелна информација како креирање на постери, изложби, фото-галерии, веб страници итн.

Поврзување на ИКТ алатките со педагошката пракса

Одговорот за вистинска образовна трансформација и подобрување на постигнувањата учениците преку употреба на ИКТ не е едноставно само во обезбедувањето на пристап до содржините, туку употреба на цел спектар на алатки погодни за студентите да можат да ги наоѓаат одговорите на автентични прашања (од значење на животното искуство на студентите) во поддржана околина каде добро изградените ресурси се само еден дел од равенката и каде критичкото размислување и решавањето на проблеми се од клучно значење. Ова поглавје појаснува како овие алатки можат да ја оправдаат употребата на ИКТ заедно со или како замена на традиционалните текстуални ресурси; можностите за учењето да биде колаборативно и да биде подржано и достапно во било кое време и од било кое место; и отворање на училиниците преку пристап до други наставници, експерти и ученици во други училишта, национални или меѓународни.

Е-Учењето исто како и другите форми на учење не е само пренос на содржините илите интерактивна симулација; тоа е исто така колаборација и комуникација со другите. Многу од алатките за развој на образовно солидни содржини го подржуваат конструктивистичкиот пристап кон учењето и верувањето дека учениците учат најлесно преку

истражување/испитување и акција. Општествениот конструктивизам ја разбира колаборацијата како еден важен елемент во развојот на едно здраво разбирање.

Асинхрона комуникација

Алатките за колаборација можат да бидат или синхрони (во реално време) како што се IM апликациите (IM=instant messenger) и чат форумите (chat forums) или асинхрони како што е електронската пошта и колаборациските алатки каде пораките се оставени за другите да одговорат при нивното следно логирање и не побарува задолжително да бидат онлајн во исто време со испраќачот. Најмногу ученици можеби добро ги употребуваат овие алатки самите за комуникација со другари или семејството или за нивно сопствено учење. Секоја алатка има своја улога во учењето. IM системите дозволуваат колаборација во реално време или непосредни одговори на некое прашање. Бироата за поддршка (help desks) работат на тој начин.

Асинхроната комуникација им овозможува на учениците со време да размислат за некои ставови или прашања што се поставени од другите и подоцна да одговорат и да ги поддржат оние кои не се чувствуваат доволно подготвени да целосно учествуваат лице-во-лице или во синхрона дискусија. Ова е корисно за учениците што се срамежливи или на кои им треба повеќе време да размислат или кои што од тие причини се стремат да одговорат полека од другите во одделението. Во една асинхрона дискусија овие ученици можат да не се брзаат и така тие би биле поподготвени да учествуваат во дискусијата и нивниот глас да се слушне.

Прва алатка за онлајн асинхрона колаборација се сите текстуално базирани комуникациски алатки користени со помош на компјутер. Овие алатки ги отворија училиците овозможувајќи им на наставниците и учениците да комуницираат со други наставници, експерти (кои не се наставници) или група на ученици во истото одделение или училиште или во друго одделение и училиште во земјата или во светот и да испратат свои одговори и мислења за теми од заеднички интерес. На пример, BBC (н.з., British Broadcast Company) неодамна започна веб страница каде луѓето ги испраќаат нивните стории за животот во Втората Светска Војна и истите наскоро ќе бидат категоризирани и сместени во пребарувачка база на податоци како дел од проект за животна историја (ББЦ, 2004). Ова е исто така уште една област каде содржината е создадена со посредство на заедницата.

Исто така постојат виртуелни проектни околии како што е SITESCAPE што обезбедуваат работен простор за колаборативни проекти и каде документите може да бидат поставени и разменети. Корисниците се известуваат преку електронска пошта ако тие така сакаат секој пат кога нов прилог ќе биде поставен на сајтот. Размената или делењето на документите исто така може да биде овозможено и преку алатки како MSN што им овозможуваат на корисниците да се поврзат во реално време и работат на документ заедно преку делење на документот на корисничкиот десктоп на далечина.

Синхрона комуникација

Новите колаборациски алатки вклучуваат употреба на телефонија и видео преку интернет и подобрување на потенцијалот на поранешните видео-конференциски решенија што побаруваат специјално наменета интернет линија најчесто обезбедена преку скапи ISDN линии до фиксна локација во училишна просторија. Овие системи побаруваат другите корисници да имаат компатибилен систем на другиот крај на врската и да бидат закажани во видео

конференцискиот простор во исто време. Сега, видео камера поврзана на било кој персонален компјутер може да биде употребена преку Yahoo Messenger, Net Meeting, Skype или iSite иако компатибилноста помеѓу Apple и Windows технологии не може да биде постигната на овие системи.

VoIP технологијата има овозможува на институциите да постават телефони во секоја училница без додатно вмрежување, затоа што телефоните можат да ги користат постојните податочни порти со персонален компјутер. IP телефоните работат како традиционалните телефони но нудат поевтини и бесплатни повици бидејќи податочниот сообраќај се извршува преку Интернет. Еден IP телефон може да функционира како терминал за регистрација на часот, да обезбеди брз начин за лоцирање на наставниците и студентите преку онлајн распоред на часови, и да се обезбеди пристап до интернет. Можете далечински да поканите учесници на часот, на пример, родителите може да зборуваат за нивните искуства (за детството во град или село) пред учениците на час со користење на звучник вграден во телефонот, и конференциски повици може да се воспостават помеѓу училниците, со што еден надворешен експерт ќе може да зборува пред повеќе одделенија истовремено.

Соффон е сличен, но `фон` всушност е софтвер инсталиран на персонален компјутер и овозможува интеракција помеѓу персонални компјутери преку интернет, бесплатно или за многу ниска цена доколку повикот треба да се изврши кон телефон. Наставниците од секаде во светот ќе можат да работат со другите свои колеги, одделенијата и учениците од дома поради која било причина ќе можат да ја следат лекцијата. Овие технологии ќе почнат да ја предизвикуваат локацијата на „училиштето“ и да обезбедуваат временски можности за учење за илјадници луѓе на начин кој што традиционалното учење на далечина не може.

Овие повици на IP телефонијата се пренесуваат преку податочни мрежи во рамките на можностите на мрежата и до најблискиот јазол до телефонот, и потоа се наплаќа локален сообраќај до точката на контакт. (????)

Виртуелна училница

Софтверот за виртуелна училница е исто така достапен и се повеќе се обезбедува како компонента на Системи за виртуелно учење. Овој софтвер овозможува традиционалното предавање да се извршува преку Веб со дисперзирани ученици и наставници. ТUTORите и учениците се логираат на иста веб страница и можат да се слушаат или преку своите персонални компјутери или преку одделна телефонска врска. Целиот настан може да биде снимен така што оние што ќе испуштат лекција не се толку во загуба како учениците што нема да посетат предавање лице-во-лице бидејќи се во можност да ја повторат лекцијата тогаш кога ќе им биде погодно. Учениците кои биле на сесијата исто така ќе можат да ја повторат целата или дел од сесијата за да разјаснат некои работи за кои не биле претходно сигурни. Овие решенија можат да бидат употребени во различни ситуации, како не пример, каде што:

- Сите ученици се сместени на различни локации;
- Наставникот е на различна локација од локацијата на одделението;
- Гостин-предавач или експерт е поканет да зборува пред групата но не е во можност да патува до училиштето т.е. институцијата;

- Група на ученици се лоцирани во друго училиште; тие немаат специјалист за одреден предмет и не се во можност да патуваат локацијата на наставникот.

Софтверот за виртуелна училница значи дека на неколку предмети можат да им бидат понудени на учениците кои инаку би требало да се префрлат во друго училиште за нивно образование. Во виртуелна училница можете да прикажете презентација, да употребите интерактивна бела табла или да активирате Веб страница за учениците, а можни се исто така и анкети за да се провери разбирливоста или да се добие повратен одговор од лекцијата или семинарот. Неколку алатки кои се достапни во овој софтвер ја емулираат традиционалната околина за предавање.

Заклучоци

При еТвининг партнерствата наставниците треба да одлучат каков педагошки модел ќе употребат. Три аспекти се од голема важност.

1. Димензијата на „содржината“ се јавува во проектите кои што се повеќе теоретски водени и изградени врз основите на автентичен проблем од реалноста.
2. Во димензијата на „одговорност“, дали наставникот е целосно главен или до која мера учениците се одговорни?
3. Третата димензија е „педагошкиот однос“. Дали наставникот е се уште експерт за содржината или има желба да учи од учениците?

Има други педагошки прашања што треба да се земат во предвид. Наставниците треба да одлучат за односот помеѓу проектот и постојниот курикулум. Велат дека меѓународните проекти се забавни и пријатни. Ние елабориравме по ова прашање давајќи сериозна основа на овој многу важен елемент на учењето. Конечно, еТвининг проектите со колаборативно предавање и учење обезбедуваат прекрасни можности да се развијат талентите на учениците. Со преглед на Гарднеровите интелигенции ги подвлековме примерите како да се подобрат овие интелигенции со давање на учениците одредени задачи и одговорности или преку избор на одредени предмети.

Конечно, дискутиравме за можностите дека ИКТ колаборацијата и комуникациските алатки (асинхрони и синхрони) може да играат улога во зацврстувањето и поддршката на овие педагошки практики.

Table of contents

Педагошките аспекти на еТвининг	2
Вовед	2
Карактеристики на учењето	2
Промена на содржините	3
Активни и одговорни ученици	3
Педагошкиот однос помеѓу наставникот и ученикот	3
Како еТвининг може да придонесе за овој модел?	4
Некои примери	5
Учење јазици (учење на партнерскиот јазик или трет јазик)	5
Разбирање за животната околина / Проекти за одржлив развој	6
Креативно пишување (заеднички или трет јазик)	6
Библиотечен проект.....	7
Сложување со курикулумот	7
Забава и уживање	8
Педагошки последици	9
Употреба на мотивацијата за подобрување на желбата за учење	9
The merging of action and awareness.....	11
Како еТвининг може да придонесе за забава и уживање?	12
Развој на талентите на учениците	13
Образование базирано на компетенции	14
Социјални вештини и способности (????).....	14
Естетски способности, уметничка надареност	14
Вештини за учење, стилови на учење, 8-те интелигенции од Гарднер	15
Педагошките последици	17
Како еТвининг може да придонесе за развој на талентите?	18
Социјално талентирани ученици	18
Ученици со естетски таленти.....	19
Поврзување на ИКТ алатките со педагошката пракса	19
Асинхрона комуникација.....	20
Синхрона комуникација	20
Виртуелна училница	21
Заклучоци	22